

2019 - Szczepan Twardoch i Christoph Hein

Christoph Hein - niemiecki pisarz, tłumacz, eseista i dramaturg, urodził się w 1944 roku w Jasienicy w pruskiej prowincji Dolny Śląsk. Po zakończeniu wojny przesiedlony z rodziną do Saksonii. Jego ojciec był pastorem, przez co Hein nie został przyjęty do liceum i aż do wybudowania muru uczęszczał do liceum w Berlinie Zachodnim. W NRD miał się różnych prac, pracował m.in. jako montażysta, kelner, księgarz, dziennikarz, aktor oraz asystent reżysera w teatrze. Po studiach filozoficznych ponownie pracował w teatrze Volksbühne w Berlinie wschodnim jako dramaturg. Od 1979 roku jest wolnym pisarzem.

Rozgłos przyniosła mu nowela *Der fremde Freund* (Obcy przyjaciel), opublikowana w 1982 roku w NRD, a rok później w Niemczech zachodnich pod tytułem *Drachenblut*. Już w 1987 roku publicznie żądał zniesienia cenzury w NRD. Od 1998 do 2000 roku był pierwszym prezydentem niemieckiego Centrum PEN, a od maja 2014 roku jest jego honorowym prezydentem. Hein jest członkiem Niemieckiej Akademii Języka i Literatury oraz Saksońskiej Akademii Sztuki.

Najważniejsze utwory:

Dramaty: "Cromwell" (1980), "Die Ritter der Tafelrunde" (1989)

Proza: "Obcy przyjaciel" (1982, pl. 1985), "Śmierć Horna" (1985, pl. 1988), "Willenbrock" (2000), "Landnahme" (2004), "Glückskind mit Vater" (2016), "Trutz" (2017), "Verwirrnis" (2018)

W swoich utworach Hein zajmuje się przede wszystkim problematyką osób wyobcowanych, wykluczonych z różnych powodów ze społeczeństwa, nie stroniąc przy tym od wątków autobiograficznych. Tematyka ta jest mu bliska z racji losu powojennego uchodźcy, a później również "wroga" własnego państwa. Opowiada o tym, jak wielka historia wkracza w prywatne życie jednostki i co z tego wynika.

Uroczystość wręczenia nagrody odbyła się 9 czerwca 2019 r. w Toruniu, w Ratuszu Staromiejskim. Laudację dla Christopha Heina wygłosił Christoph Dieckmann.

Szczepan Twardoch - urodził się 23 grudnia 1979 w Żernicy (powiat gliwicki). Pisarz i publicysta. Ślązak. Mieszka w Pilchowicach na Górnym Śląsku. Z wykształcenia jest socjologiem i filozofem (ukończył Międzywydziałowe Indywidualne Studia Humanistyczne na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach). Jest również znany jako ekspert w dziedzinie broni oraz znawca języka i kultury śląskiej. Pisał dla takich czasopism, jak "Życie", "Opcje", "Frona", "Arcana, był redaktorem działu literackiego dwumiesięcznika "Christianitas", felietonistą "Polityki", "Broni i Amunicji".

Poetyka prozy Twardocha nie daje się jednoznacznie zaklasyfikować, wyrazista i rozpoznawalna, sugestywna, zarazem niejednorodna, sprawia, że jego powieści cechuje skomplikowana, nierzadko zaskakująca konstrukcja, łącząca elementy realizmu, fantastyki, historii. To z jednej strony jakiś nowy naturalizm, który wzorem dawniejszego, swoją estetykę funduje na tym, co ciemne, bliskie rozpacz, z drugiej strony pisarstwo na swój sposób wizyjne, z szeroką perspektywą historyczną, znakomitym językiem, mistrzowsko opowiadany historiami, swoistą metafizyką, kreującą świat obojętny na ludzkie cierpienie, przemoc i rozpacz. W swoich utworach Twardoch zajmuje się przede wszystkim problematyką męskiej tożsamości, ale też tożsamości narodowej, zwłaszcza śląskiej, sytuującej się pomiędzy niemiecką i polską, choć w ostatnich dwóch powieściach główny bohater jest Żydem.

Od dłuższego czasu jednym ze stałych tematów Twardocha, łączącym się zresztą z poprzednim, jest też uwikłanie jednostki w dzieje. Twardoch nie jest pisarzem historycznym sensu stricto, metodą narracji, odnoszącą przeszłość do teraźniejszości, jakby tworzył specyficzny punkt widzenia, dystansujący się do naiwnego spojrzenia na historię. Jednakże jego bohaterowie stają się częścią wielkich wydarzeń historycznych wbrew własnej woli, zmuszani do opowiedzenia się po którejś ze stron. Zarazem istotną cechą pisarstwa Twardocha jest swoisty antyheroizm w kreowaniu bohaterów

oraz minorowa raczej tonacja utworów, w których człowiek jest jedynie bezwolną częścią natury i dziejów.

Wybrane książki:

Powieści: "Morfina" (2012), "Drach" (2014), "Król" (2016), "Królestwo" (2018)

Zbiory opowiadań: "Tak jest dobrze" (2011), "Ballada o pewnej panience" (2017)

Wybrane nagrody i wyróżnienia:

- 2011 – Wyróżnienie jury Nagrody Literackiej im. Józefa Mackiewicza za powieść "Wieczny Grunwald"
- 2012 – Nagroda Paszportu "Polityki" i Śląski Wawrzyn Literacki za powieść "Morfina"
- 2013 – Nagroda Czytelników Literackiej Nagrody Nike za powieść "Morfina"
- 2015 – Nagroda Kościelskich za powieść "Drach"

Uroczystość wręczenia nagrody odbyła się 9 czerwca 2019 r. w Toruniu, w Ratuszu Staromiejskim. Laudację dla Szczepana Twardocha wygłosił prof. dr hab. Ryszard Kosiński.